

YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA “OILA, MAHALLA VA TA'LIM MUASSASASI HAMKORLIGI” KONSEPSIYASINING O`RNI VA AHAMIYATI

Sadikova Dildora Shukurullayevna

Farg'ona davlat universiteti mistaqil izlanuvchisi

Abdullayev No'mon Adxamjonovich

IHMA Marg'ilon shahar "Inson" ijtimoiy himoya markazi direktori

Annotatsiya. Ushbu maqolada yoshlar o'rtasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda oila, mahalla va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlikdagi sa'y-harakatlarning muhim ro'li va ahamiyati ko'rib chiqilgan. Tegishli adabiyotlarni o'rganish va aralash metodlarni qo'llash orqali ushbu tadqiqot ushbu ijtimoiy birliklarning vatanparvarlik qadriyatlarini tarbiyalashga qanday hissa qo'shishini ta'kidlaydi, kuzatilgan natijalarni muhokama qiladi va bunday hamkorlikni kuchaytirish strategiyasini taklif qiladi.

Kalit so'zlar. Vatanparvarlik, oilaviy hamkorlik, mahalla ishtiroki, ta'lim muassasalari, yoshlar tarbiyasi, ijtimoiy birdamlik, milliy o'ziga xoslik.

Milliy o'ziga xoslik va birdamlikning asosiy elementi bo'lgan vatanparvarlik turli xil ijtimoiy institutlarning birgalikdagi sa'y-harakatlari orqali rivojlanadi. Ushbu maqolada yoshlarda vatanparvarlik tuyg'usini tarbiyalashda oila, mahalla va ta'lim muassasalarining sinergetik roli ko'rib chiqilgan. Ushbu hamkorlikni tushunish vatanparvarlik qadriyatlarini samarali targ'ib qiluvchi va ushbu qadriyatlarni kelajak avlodlarga etkazishni ta'minlaydigan strategiyalarni ishlab chiqish uchun juda muhimdir.

Vatanparvarlik deganda yurtga muhabbat va sadoqat, yurt uchun xizmat qilish, bu yo'lda butun umr va salohiyatingizni, kerak bo'lsa, joningizni fido qilish demakdir. Vatanparvarlik barcha xalqlar, millatlar va elatlarga xos umuminsoniy tuyg'ular va ma'naviy qadriyatlardan biri bo'lib, asrlar osha sayqallanib kelgan. Tarixiy nuqtai nazardan, vatanparvarlik – odamlarning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti jarayonida o'z Vatani taqdiri, xalqlarning o'zi yashayotgan hududning yaxlitligi va mustaqilligi uchun kurashi bilan bog'liq bo'lgan tuyg'ular majmui. Vatanning o'tmishi va buguni bilan faxrlanish, uning kelajagi haqida qayg'urish va qayg'urish, manfaatlarini himoya qilish. Vatanparvarlik tushunchasini kengroq anglash uchun Furqat, Fitrat, Abdulla Qodiriy, Cho'lpon, Abdulla Avloniy, Usmon Nosir, Hamid Olimjon, G'afur G'ulom, Erkin Vohidov, Abdulla Oripovlar ijodini chuqur o'rganish zarur. Vatanparvar bo'lish degani vatanni sevish, uning xalqiga munosib ish qilish, Vatanni ulug'lash, qadrlash demakdir. Sababi, Vatan har bir insonning o'tmishi, buguni, kelajagi. Vatan, millat oldidagi

burchini anglash har bir insonning oliy maqsadi bo'lishi kerak. Bu inson eng avvalo o'z Vatanning bir bo'lagi ekanligini his qilishi, undan faxrlanishi kerak. U Vatanda ulg'ayganini unutmashligi, Vatan undan mehr va oqibat kutishini unutmashligi tabiiy bo'lishi kerak. Shundagina inson baxtga erisha oladi.

Insonparvarlik tushunchasi ham keng tushunchadir. Xayriya - bu odamlarga nisbatan mehribonlik, sadoqat va samimiylik. Insonparvarlik kontseptsiyasida ko'plab tushunchalar ifodalangan. Bu tushunchalarga halollik, iymon-e'tiqod, mehmondo'stlik, hurmat, adolat, insof, saxovat, sabr-toqat, o'zini va o'zgalarni tushunish, sadoqat, mehnatsevarlik, samimiyat kabi tushunchalarni misol qilib keltirish mumkin. Binobarin, bu tushunchalar insonparvarlik shakllanishining muhim omillari hisoblanadi[2].

Ularning imkoniyatlaridan keng foydalanish, buning uchun nafaqat jarayon, balki maktabdan tashqari mashg'ulotlarda ham ertangi kun egalari, chinakam vatanparvar insonlarni mustaqillikka sadoqat ruhida tarbiyalash zarur. O'quvchilarda vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirishda, eng avvalo, ona Vatanga muhabbat, uni sevish, uni e'zozlash, har bir insonning o'z joniga qasd qilishga o'rgatishda adabiy asar qahramonlari, tarixiy shaxslar, Vatan qahramonlari eng yorqin namunadir. shaxs uning rivojlanishiga hissa qo'shadi. bo'lishi mumkin Shuningdek, o'zbek xalqining madaniy merosi hisoblangan san'at, tarixiy va me'moriy yodgorliklarni asrab-avaylash, ularning tarixi va bugungi kundagi ahamiyatini bilish zarur.

Vatanparvarlik tuyg'usi xalqning o'z tarixini chuqur bilishi va undan g'ururlanishida, buyuk ajdodlar tomonidan yaratilgan moddiy va ma'naviy merosni ko'z qorachig'idek asrab, kelgusi avlodlarga yetkazishda, ajdodlar urf-odat, rasm-rusum va udumlarni, meroslarni o'rganib, uning qadriyatiga aylangan qismini davom ettirishda, ayniqsa, davlatimiz kelajagi, istiqlolining barqarorligi, kelajagining buyukligini chin dildan his etish, shunday kelajakni barpo etishga astoydil ko'maklashish kabi yuzlab fazilatlarda o'z aksini topadi. Zero, barcha zamonlarda har qanday millatning taqdiri uning kelajagi bo'lgan yoshlar tarbiyasi bilan belgilanadi. Inson, jamiyat hayotida tarbiyaning o'rni qanchalik muhimligiga jadid mutafakkirlari ham e'tibor qaratishgan.

Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashni oiladan boshlash kerak. Chunki oila jamiyatning bir qismidir. Demak, oila jamiyatga kerakli kadrlar yetkazib beradi. Bola oilada o'sadi. Bu voyaga yetish jarayonida oila maktabining o'rni beqiyos. Oilaga, ota-onaga, yaqinlarga mehr va hurmat keyinchalik butun "Vatan" so'zida mujassam bo'ladi. Binobarin, insonparvarlik, vatanparvarlik kabi fazilatlar yoshlarning ma'naviy yuksalishiga zamin yaratadi. Oilada farzandlarimizga ertak aytib berganimizda ham milliy ertak, rivoyat va rivoyatlardan foydalanishimiz ajdodlarimizning ma'naviy merosidan foydalanib, u yerdagi qahramonlarning jasorati,

jasoratini yetkazish orqali yurtimiz kelajagi samarasini yaratadi. , Vatanni hech narsaga almashtirmaslik, uning tuprog'ining bir parchasini ham muqaddas deb bilish zarurati.

Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda "oila, mahalla va ta'lim muassasasi hamkorligi" konsepsiyasi hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu kompleks yondashuv vatanparvarlik qadriyatlarini yosh inson hayotining turli sohalarida izchil mustahkamlanishini ta'minlaydi, axloqiy va fuqarolik tarbiyasi uchun har tomonlama va yaxlit asos yaratadi. Mana, har bir komponent ushbu maqsadga qanday hissa qo'shishini o'rganish:

Oila ro`li:

•Qadriyatlar asosi: oila odatda bolalar qadriyatlar va me'yorlarni o'rganadigan birinchi muhitdir. Ota-onalar va vasiylar bolalarning vatanparvarlik haqidagi tushunchalariga ta'sir qiluvchi xatti-harakatlar va munosabatlarni modellashtiradilar.

•Erta ta'lim: oilalar bolalarni milliy an'analar, tarix va ramzlar bilan tanishtiradi, o'z mamlakatlari bilan hissiy aloqani yaratadi.

•Mustahkamlash: oila ichidagi kundalik o'zaro munosabatlar va munozaralar vatanparvarlik va fuqarolik mas'uliyatining ahamiyatini kuchaytirishi mumkin.

Ahamiyati:

- Oilalar vatanparvarlikni o'rgatish uchun shaxsiylashtirilgan va hissiy jihatdan qo'llab-quvvatlovchi kontekstni taqdim etishlari mumkin.

- Ular vatanparvarlik haqidagi darslarni bolaning individual ehtiyojlari va rivojlanish bosqichiga moslashtira oladilar.

- Uydagi mustahkam poydevor bolalarni boshqa sharoitlarda vatanparvarlik tarbiyasini ko'proq qabul qiladi[4].

Mahalla ro`li:

•Jamiyatni jalb qilish: mahallalar yoshlarga tegishli bo'lish va mas'uliyat hissini rivojlantirib, jamoat tadbirlarida ishtirok etish imkoniyatlarini taklif etadi.

•Madaniy uzluksizlik: mahalliy urf-odatlar va milliy tadbirlarning umumiy tantanalari g'urur va meros bilan bog'lanish tuyg'usini uyg'otishi mumkin.

•Rol modellari: jamiyat rahbarlari va mahalliy rol modellari vatanparvarlik xulq-atvori va fuqarolik ishtirokini namoyish etadi.

Ahamiyati:

- Mahallalar oiladan tashqariga chiqadigan, bolaning ijtimoiy tarmog'ini kengaytiradigan va vatanparvarlik qadriyatlarini mustahkamlaydigan jamiyat tuyg'usini yaratadi.

- Jamiyat faoliyatida ishtirok etish yoshlarga fuqarolik munosabatlarining sezilarli ta'sirini ko'rishga va ularning katta ijtimoiy matodagi rolini tushunishga yordam beradi.

- Bu vatanparvarlikning asosiy jihatlari bo'lgan ijtimoiy birdamlik va jamoaviy o'ziga xoslikni targ'ib qiladi[2].

Ta'lim Muassasalari ro`li:

•Tuzilgan o'quv dasturi: maktablar milliy tarix, fuqarolik va demokratiya tamoyillari bo'yicha rasmiy ta'lim beradi, mamlakat merosi va boshqaruvi haqida har tomonlama tushuncha beradi.

•Tanqidiy fikrlash: ta'lim muassasalari fuqarolik masalalari bo'yicha tanqidiy fikrlashni rag'batlantiradi, o'quvchilarda ongli va asosli vatanparvarlikni rivojlantirishga yordam beradi.

•Tajribaviy ta'lim: munozaralar, talabalar hukumati va jamoat xizmatlari loyihalari kabi tadbirlar talabalarga fuqarolik ko'nikmalari va qadriyatlarini Real sharoitlarda amalda qo'llash imkonini beradi.

Ahamiyati:

- Maktablar vatanparvarlikni o'qitishni standartlashtiradi, barcha o'quvchilarning milliy qadriyatlar va tarix bo'yicha izchil va puxta ta'lim olishlarini ta'minlaydi.

- Ular talabalar turli nuqtai nazarlarni va xilma-xillikdagi birlikning ahamiyatini qadrlashni o'rganishlari mumkin bo'lgan turli xil muhitni ta'minlaydi.

- Ta'lim muassasalari oilalar va jamoalar bilan hamkorlik qilib, vatanparvarlik tarbiyasini turli sharoitlarda mustahkamlaydigan dasturlar va tashabbuslarni yaratishlari mumkin.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda oila, mahalla va ta'lim muassasalarining hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu hamkorlikni rivojlantirish uchun quyidagi strategiyalar taklif etiladi:

Muloqotni kuchaytirish: vatanparvarlik faoliyatini muvofiqlashtirish va resurslarni almashish uchun maktablar, oilalar va jamoat tashkilotlari o'rtasida muntazam aloqa kanallarini o'rnatish.

Jamiyatni jalb qilish: mahallalarni maktab tadbirlarida ishtirok etishga undash va milliy ahamiyatga ega bo'lgan mahalliy bayramlar orqali jamoatchilik ruhini tarbiyalash.

O'quv dasturining integratsiyasi: fanlar va sinflar bo'yicha vatanparvarlik tarbiyasini o'z ichiga olgan o'quv dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish.

Ota-onalarning ishtiroki: ota-onalarga uyda milliy qadriyatlar va tarixni muhokama qilish uchun resurslar va yordam berish.

Ushbu strategiyalarni qabul qilish orqali jamiyat yoshlarda millatning doimiy kuchi va birligi uchun zarur bo'lgan chuqur va doimiy vatanparvarlik tuyg'usini rivojlantirishini ta'minlashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliy janob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston", 2017,.

2. Hasanov H.R. "Vatanga sadoqat hissini shakllantirishda fanlar aro aloqadorlikni pedagogik asoslari" Monografiya .Buxoro: " Durдона", 2021.
3. Markaziy Osiyo mutafakkirlari talim-tarbiya va inson kamoloti haqida. "Moziydan sado", 1 (25) 2005 yil. 26-28-betlar.
4. Insoniylikning eng muhim fazilati – Vataniga bo‘lgan muhabbatdir. <https://yuz.uz/uz/news/insoniylikning-eng-muhim-fazilati--vataniga-bolganmuhabbatdir>
5. 140-сон 23.02.2018. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida. <https://lex.uz/docs/-357115>
6. Абдурахмонова, М. М. (2020). Ижтимоий иш касбий фаолиятининг мактабга йўналтирилган соҳасини ривожланишида жаҳон амалиёти тажрибалари. Журнал Социальных Исследований, 3(6).
7. Абдурахмонова, М. М. (2021). Теории межсекторальных подходов к защите детей. Человек. Наука. Социум, (2), 62-74.
8. Абдурахмонова, М. М. (2021). Необходимость изучения общественного мнения для принятия эффективных решений в школе. Человек. Наука. Социум, (1), 33-46.
9. Абдурахмонова, М. М., & Маллабоев, Ш. А. (2016). Узбекская модель развития малого предпринимательства. Ученый XXI века, 62.